

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

ศิริลักษณ์ ลอยทอง *

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหาร สถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกตามเพศและประสบการณ์ทำงาน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่า t-test และค่า F-test ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2) ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหาร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหาร สถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : 1) ความคิดเห็น 2) การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล

*สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บทนำ

หลังจากที่ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างรวดเร็ว ทำให้ระบบการบริหารและการจัดการที่มีอยู่ปรับตัวไม่ทันกับกระแสของการเปลี่ยนแปลงแม้ว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 เป็นต้นมาได้ตระหนักความสำคัญของระบบการบริหารจัดการที่ดีหรือแบบธรรมาภิบาล (Good Governance) โดยกระตุ้นให้มีการปรับเปลี่ยน ปรับปรุงกลไกของภาครัฐและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาให้ระบบบริหารทันสมัย มีความสะดวกรวดเร็ว คล่องตัวและโปร่งใสโดยเน้นให้บุคลากรในองค์กรได้ทำงานอย่างเต็มความสามารถรับผิดชอบต่อองค์กรให้คำนึงถึงกฎระเบียบที่ประสานกันกับการบริหารอย่างสอดคล้องและทันสมัยอันนำไปสู่การเริ่มต้นของการปฏิรูประบบบริหารจัดการที่ดี หลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน และกระแสโลกยุคปัจจุบัน สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศ (TDRI) เป็นองค์กรซึ่งทำหน้าที่ให้คำปรึกษารัฐบาลในการสร้างระบบบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดีตามแนวรัฐธรรมนูญหรือธรรมาภิบาลจนกระทั่งเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2542 สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเรื่องนี้เป็นวาระแห่งชาติซึ่งคณะรัฐมนตรีลงมติเห็นชอบตามที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนเสนอและออกเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการบริหารจัดการโดยยึดหลักการ 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า (พณวัช บุญยณีย์, 2553, หน้า 31-32) ต่อมาได้ประกาศหลักการการนำหลักธรรมาภิบาลไปบริหารการศึกษาตามพระราชบัญญัติบริหารราชการ การบริหารจัดการของสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาจัดเป็นองค์กรทางราชการอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับแผนการศึกษาของชาติแล้วการดำเนินการบริหารจัดการที่ดำเนินเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่ในการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การปฏิรูปการศึกษาเป็นการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาไปสู่สิ่งที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้คนไทยที่มีคุณภาพและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นทั้งคนดีคนเก่งและมีความสุข จึงต้องอาศัยการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพได้รับการสนับสนุนส่งเสริมด้วยระบบบริหารจัดการที่มีคุณภาพคือต้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เต็มประสิทธิภาพ ประหยัด คุ้มค่า ลดขั้นตอนการบริหารมีบุคลากรมืออาชีพ บริหารงบประมาณด้วยความโปร่งใสและใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่

ปัจจุบันการบริหารการศึกษาของ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการบริหารจัดการศึกษาซึ่งมีผลต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของสถานศึกษาเมื่อพิจารณาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลพบว่าปัญหา สำคัญทางการบริหารการศึกษากายในคือมีการรวมอำนาจในการบริหารงาน ไว้ที่ส่วนกลางทำให้ ขาดเอกภาพในการบริหารงาน ยังขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนและ ขาดความเชื่อมโยงกับ สถานศึกษาองค์กรและหน่วยงานอื่นๆผู้ปกครอง ชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาน้อยมากการปฏิบัติงานของครูยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็นและไม่กล้าท้วงติงใน การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

จากเหตุผลและข้อมูลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาและ ปรับปรุงการบริหารการจัดสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหาร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ทำงาน

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูที่มีเพศต่างกัน มีการรับรู้ต่อความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ แตกต่างกัน

2. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีการรับรู้ต่อความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ จังหวัด บุรีรัมย์ แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 138 คน กลุ่มตัวอย่าง 103 คน

ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศและประสบการณ์การทำงาน ตัวแปรตาม ได้แก่

- 1) หลักคุณธรรม
- 2) หลักความโปร่งใส
- 3) หลักการมีส่วนร่วม
- 4) หลักความคุ้มค่า

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 ข้อมูลเนื้อหาเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลตอนที่ 1 วิเคราะห์โดยค่าแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. ข้อมูลตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. ข้อมูลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศ วิเคราะห์โดยใช้ t - test
4. ข้อมูลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ใช้การวิเคราะห์หาค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) หากมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะนำเปรียบเทียบค่าคะแนนเป็นรายคู่ ตามวิธีของเซฟเฟ้ (Sheffe's Post hoc Comparison)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

1. ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง
2. ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
3. ครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผล

1. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันควรมีความรู้ความสามารถที่จะนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษา และผู้ที่จะดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาได้ควรต้องผ่านการอบรมผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารระดับสูงตามหลักเกณฑ์และหลักการกำหนดจากการพัฒนาโดยการอบรมดังกล่าวทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจในกระบวนการบริหารสถานศึกษาตลอดจนได้รับทักษะที่จำเป็นและคุณธรรมสำหรับผู้บริหารเพิ่มพูนมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของราเชนทร์ นพณัฐ วงศกร (2558,บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม พบว่าความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลเมืองนครพนม ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เพราะผู้บริหารควรยึดหลักถูกต้องดีงามซื่อสัตย์สุจริตและควรมีความรู้ความเข้าใจในการบริหาร และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไรวรรณ แก้วบาง (2556,บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูกลุ่มอำเภอธัญบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 พบว่า ความคิดเห็นของครูกลุ่มอำเภอธัญบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เพราะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นนักบริหารการศึกษามีอาชีพมีความรู้ความสามารถที่จะนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษามีความรู้ความ

เข้าใจในการบริหารสถานศึกษา และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสกล ฐานธมโม (อินทร์ คล้าย) (2556,บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหาร สถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ในภาพ รวมอยู่ในระดับมาก เพราะผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อข้าราชการครู ที่อยู่ภายใต้การปกครองได้ให้เห็นเป็นแบบอย่าง และคอยกระตุ้นข้าราชการครูให้มีการ พัฒนาการเรียนการสอนเพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพในสถานศึกษาของตนเอง เมื่อพิจารณาราย ด้านเรียงตามค่าเฉลี่ยสูงสุด สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1.1 ด้านหลักความโปร่งใส พบว่าความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดย ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีการเปิดเผยข้อมูลด้าน โครงสร้างของสถานศึกษาที่ไม่ชัดเจนว่าแต่ละฝ่ายมีใครมีหน้าที่และความรับผิดชอบ อะไรบ้าง และควรเปิดโอกาสหรือเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ประชาชน บุคลากร ชุมชนได้ ทราบ จัดให้มีระบบการตรวจสอบ ควบคุม การบริหารการเงิน พัสดุ อย่างชัดเจน มี ประสิทธิภาพพร้อมที่จะชี้แจงและให้มีการตรวจสอบฝ่ายต่างๆได้ ควรมีการกล่าวตักเตือน แนะนำบุคลากรที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมหรือส่อไปในทางที่จะมีการกระทำความผิด จึง ส่งผลให้องค์กรต่างๆ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิศสมัย หมก ทอง (2554,บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของสำนักงาน เขตบางกอกน้อยกรุงเทพมหานคร พบว่าความคิดเห็นของครูที่มีต่อ ด้านหลักความโปร่งใส ในการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก เนื่องจากการเปิดเผย เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งจากภายในและ ภายนอกหน่วยงานสามารถเข้าถึงข้อมูลด้วยวิธีการ ต่าง ๆ มีการสื่อสาร การแสดงความ รับผิดชอบ พร้อมกับการตรวจสอบ รวมทั้งมีกระบวนการในการติดตามและประเมินผลที่ ได้รับการยอมรับว่าเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ยังไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชอบ โพธิ์หล้า (2557,บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 2 พบว่าความคิดเห็นของ ครูด้านหลักความโปร่งใสของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 2 อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา บริหารงบประมาณโดย มีคณะกรรมการตรวจสอบทุกระดับและตั้งคณะกรรมการดำเนินการในการประเมินผลงาน

ครูและดำเนินงานประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของโรงเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ
อย่างเปิดเผย

1.2 ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่าความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ
ปานกลาง อาจเป็นเพราะผู้บริหารควรมีเวลาบริหารงานอยู่ในสถานศึกษาเป็นส่วนใหญ่และ
คอยกำกับ ควบคุม ดูแลให้บุคลากรปฏิบัติงานในหน้าที่เต็มความรู้ ความสามารถ และควร
มีมีระบบตรวจสอบภายใน มีการจัดทำรายงานการเงินและเผยแพร่แก่สาธารณชนได้รับ
ทราบทุกปี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ราเชนทร์ นพัญจวงศกร (2558,บทคัดย่อ) ได้
ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของ
เทศบาลเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม พบว่าความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการ
บริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาล ของเทศบาลเมืองนครพนม ในด้านหลักความคุ้มค่าอยู่
ในระดับปานกลาง เพราะ ใช้งบประมาณจัดซื้อ จัดจ้างได้เหมาะสมถูกต้องคุ้มค่า ใช้
ครุภัณฑ์ได้ตรงตามวัตถุประสงค์และส่งเสริมให้ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดซึ่งผลการวิจัย
ดังกล่าวไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา พรหมลักษณ์ (2557,บทคัดย่อ) ได้ทำศึกษา
เรื่อง ความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษาเครือข่ายโรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวากรุงเทพมหานคร พบว่าความคิดเห็น
ของครูต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่าย
โรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวากรุงเทพมหานคร ในด้านหลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก
เพราะ ผู้บริหารมีมาตรการประหยัดน้ำ ไฟฟ้า และ สาธารณูปโภค มีการวางแผนการใช้
จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการนำแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการ
บริหารโรงเรียน

1.3 ด้านหลักการมีคุณธรรม พบว่าความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลัก
ธรรมาภิบาลของผู้บริหารวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่
ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารควรปฏิบัติต่อบุคลากรโดยยึดหลักความเสมอภาค
และความเท่าเทียมกัน และบริหารงานด้วยความเป็นกลางทั้งพิจารณาความดีความชอบของ
บุคลากร โดยยึดหลักเกณฑ์ตามความรู้ความสามารถและความยุติธรรมเป็นที่ตั้ง ซึ่งผลการวิจัย
ดังกล่าวไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สรวาณี นิมราสี (2557,บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความพึง
พอใจของครูต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนวัดไพร่ฟ้าสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 พบว่า ความพึงพอใจของครูต่อการ
ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนวัดไพร่ฟ้าสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ในด้านหลักความมีคุณธรรมอยู่ในระดับมาก เพราะผู้บริหาร
จริงจังต่อการบริหารเพื่อการพัฒนาโรงเรียน ส่งเสริมให้บุคลากรทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต
และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีสอดคล้องต่อการบริหารงานที่ยากลำบากหรือเมื่อมีอุปสรรค
และกล้าตัดสินใจเมื่อเห็นว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ผลการวิจัยดังกล่าวยังไม่สอดคล้องกับงานวิจัย
ของ จันทร์ศิริ ช่างทิพย์ (2553,บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารและปฏิบัติงานตามหลัก
ธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอภูพาน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา
สกลนคร เขต 1 พบว่า การบริหารและปฏิบัติงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของ ผู้บริหาร
สถานศึกษาอำเภอภูพาน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ในด้าน
หลักความมีคุณธรรมอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารต้องยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริม
สนับสนุนให้บุคลากร พัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้ความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มี
ระเบียบวินัยจนเป็นนิสัยประจำตัว

1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่าความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารควรมีการติดตั้งตู้รับฟังความคิดเห็น ไว้ในสถานที่ต่างๆ เพื่อให้บุคลากร
นักเรียน ประชาชนแสดงความคิดเห็นกับการดำเนินงานของสถาบันศึกษา และควรเปิดโอกาสและ
รับฟังข้อคิดเห็นของบุคลากร นักเรียน ประชาชนตลอดจนหน่วยงานภายนอกต่างๆ เพื่อนำมา
ปรับปรุงการทำงานของสถานศึกษา รัตนภรณ์ ส่งเสริม (2559,บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการบริหาร
โรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 4 ในด้านหลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก การบริหารโรงเรียน
ตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้
ทุกภาคส่วนเข้ามา มีส่วนร่วมในการบริหารงานเพื่อให้การบริหารงานมีความชัดเจน และมี
ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น พร้อมเปิดใจ กว้างในการรับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากทุกภาค
ส่วนควรเปิดโอกาสให้บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ได้ เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน
เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยดังกล่าวยังไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อำไพ วาสนราศรี
(2557,บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลัก
ธรรมาภิบาลของโรงเรียนเทศบาลเมืองจันทบุรี 2 พบว่าความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหาร
สถานศึกษาตามหลัก ธรรมาภิบาลของโรงเรียนเทศบาลเมืองจันทบุรี 2 ในด้านหลักการมีส่วนร่วม
อยู่ในระดับมาก ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ผู้บริหารจึงควรเปิดโอกาสให้ทุก
ภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานเพื่อให้การบริหารงานมีความชัดเจน และมี

ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น พร้อมเปิดใจกว้าง ในการรับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะต่างๆ จากทุกภาคส่วนในการร่วมกันเสนอแนะ แนวทางในการแก้ไขปัญหาาร่วมกันเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลัก
ธรรมาภิบาลของผู้บริหารวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศและ
ประสบการณ์ทำงาน

2.1 ครูที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหาร สถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้านไม่
แตกต่างกัน ผลการวิจัยนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีเพศแตกต่างกัน
ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งมองเห็นว่า ผู้บริหาร ได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้
ในการบริหารงาน จึงทำให้ครูทั้งชายและหญิงมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลัก
ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ไม่
แตกต่าง กัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำไพ วาสนราศรี (2557,บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความ
คิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนเทศบาลเมืองจันทบุรี
2 ในด้านเพศไม่แตกต่างกันเพราะว่าความคิดเห็นของเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นส่วนใหญ่
เหมือนกัน มีความสนใจ ความใส่ใจ การเห็นคุณค่าเจตคติ ความคาดหวัง ในตัวผู้บริหารสถานศึกษา
ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ราเชนทร์ นพณัฐวงศกร (2559,บทคัดย่อ) ได้ทำ
วิจัยเรื่องความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมือง
นครพนม จังหวัดนครพนม ในด้านเพศไม่แตกต่างกันเพราะว่ามีการบริหารงานโดย คำนี้ถึงสิทธิ
เสรีภาพ ความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกัน ของประชาชนทุกคน โดยไม่มีการกำหนดหรือแบ่งแยกว่า
เป็นเพศชายหรือหญิง

2.2 ครูที่มีประสบการณ์แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรร
มาภิบาลของผู้บริหารวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและราย
ด้านไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูที่มี
ประสบการณ์ ทำงานต่างกัน มีระดับการบริหารงานบุคคลและมีประสบการณ์ไม่แตกต่างกัน มี
ความรู้ความเข้าใจอย่างชัดเจนในการบริหารสถานศึกษาตามธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกัน ซึ่ง
สอดคล้องกับการวิจัยของ ยุทธนา อิศรางกูร ณ อยุธยา(2557,บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการ
บริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ในด้านประสบการณ์ไม่แตกต่างกันเพราะว่าที่มี ประสบการณ์ทำงาน
ต่างกันมีความคิดเห็นเหมือนกันใน เรื่องของด้านหลักธรรมาภิบาล ในการบริหารสถานศึกษาไม่
แตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ หลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า และหลักคุณธรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลให้มีประสิทธิภาพนั้นควรให้ความสำคัญกับด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาควรรับฟังความคิดเห็นของครู และควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามา มีส่วนร่วมในการบริหารงานเพื่อให้การบริหารงานมีความชัดเจน พร้อมเปิดใจ กว้างในการรับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากทุกภาคส่วนควรเปิดโอกาสให้บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ได้ เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ

1.2 การบริหารงานโดยการยึดหลักการมีคุณธรรม ผู้บริหารควรปฏิบัติต่อบุคลากรโดยยึดหลักความเสมอภาคและความเท่าเทียมกัน และบริหารงานด้วยความเป็นกลางทั้งพิจารณาความดี ความชอบของบุคลากรโดยยึดหลักเกณฑ์ตามความรู้ความสามารถและความยุติธรรมเป็นที่ตั้ง

1.3 ความคุ้มค่า มีวิธีการและขั้นตอนการใช้งบประมาณอย่างประหยัดเป็นระบบที่ชัดเจน รัดกุม ใช้ทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดคุ้มค่าและมีการนำเทคโนโลยี และเครื่องมือต่างๆที่ทันสมัยมาใช้เพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า

1.4 ควรเป็นแบบอย่างที่ดีมีความซื่อสัตย์สุจริต ใช้คุณธรรมมีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา ให้มีความรู้เรื่องกฎหมาย ระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณอยู่เสมอ และมีการควบคุม ดูแล สอดส่อง ติดตาม ไม่ให้บุคลากรของสถานศึกษาทำผิด มาตรฐานวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพและระเบียบราชการ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล เพราะผู้ปกครองคือผู้ที่รับบริการจากสถานศึกษา อันนำมาซึ่งแนวทางในการพัฒนา และปฏิบัติงานที่ชัดเจน

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล อันเป็นแนวทาง ในการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ

2.3 ควรศึกษาวิจัยเชิงสำรวจถึงการบริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ในหน่วยงานและ ภูมิภาคต่างๆอย่างกว้างขวางเพื่อให้ได้รับข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลเพิ่มขึ้น

บรรณานุกรม

- กาญจนา พรหมลักษณ์.(2557).ความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรมกรรมการบริหารตามหลัก
 ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เครื่องช่วย โรงเรียนที่ 51 เขตคลองสามวา
 กรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ,มหาวิทยาลัยรามคำแหง
โกวิท พวงงาม.(2553).การบริหารงานท้องถิ่น(พิมพ์ครั้งที่5). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.(2553).การบริหารจัดการที่ดีตามหลัก
 ธรรมาภิบาล,จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- จันทร์ศิริ ช่วงทิพย์.(2557).การบริหารและปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
 สถานศึกษาอำเภอภูพาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
 บทความวิจัย.บัณฑิตวิทยาลัย,มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
- จรัส สุวรรณเวลา. (2553). จุดบอดบนทางสู่ธรรมาภิบาล : บทบาทของบอร์ดองค์การ
 มหาชน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชอบ โพธิ์หล้า. (2557). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 2 .วิทยานิพนธ์
 ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์
ณัฐฐา วินิจนัยภาค. (2553). แนวคิดธรรมาภิบาลและการจัดทำดัชนีชี้วัด. วารสารรัฐ
 ประศาสนศาสตร์. ปีที่ 8 ฉบับ ที่2 (กรกฎาคม-ธันวาคม).
- ถวิลวดี บุรีกุล.(2547).รายงานการวิจัยเรื่อง จับชีพจรประเทศไทย ตัวชี้วัดประชาธิปไตย
 และธรรมาภิบาล.กรุงเทพฯ:เอพี กราฟิค ดีไซน์์และการพิมพ์.
- ชนะวันธิ์ แพทย์ชีพ.(2556).สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 กาญจนบุรี เขต 2.วิทยานิพนธ์ครุศาสตร,มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
- บุญจันทร์ จันทร์เจียม. (2548). การบริหารสถานศึกษาแบบกระจายอำนาจของ
 สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1.
 วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
- ประภาศรี สีหอำไพ.(2550).พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม.พิมพ์ครั้งที่ 4.
 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.(2551).คู่มือเจ้าหน้าที่ของรัฐ สังกัดองค์กร
 ปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต.พิมพ์ครั้งที่ 2.
 กรุงเทพมหานคร:บริษัทศรีเมืองการพิมพ์จำกัด.

- พนวัช บุญยมนี. (2553).ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- พิศสมัย หมกทอง.(2554).การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของสำนักงานเขต บางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร.พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- พระมหาสุภชัย สุวโจ (เกียงกรแก้ว). (2554).การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลพัคฆภูมิพิสัย อำเภอพัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- พระสกล ฐานธมโม (อินทร์คล้าย).2556. บทคัดย่อ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต(การบริหารจัดการคณะสงฆ์)
- พระสวัสดิ์ ชินว โส (เชื้อคาสด). (2556).การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- พระอธิการวีระพันธ์ กลุยานธมโม (สุริเตอร์). (2553).ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนเพ็ก อำเภอพยุห์ จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- บุษนา อิศรางกูร ณ อยุธยา.(2557).การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต , มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
- มนทิพย์ ทรงกิติพิศาล.(2552).ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย.ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต,มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- รัชยา ถักดีจิตต์.(2555).ธรรมาภิบาลเพื่อการบริหารภาครัฐและภาคเอกชน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- รัตนารณ์ ส่งเสริม. (2559). การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ,มหาวิทยาลัย
ราชภัฏอุบลราชธานี
- ราชนทร์ นพณัฐวงศ์กร.(2559).ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตาม
หลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม.วิทยานิพนธ์รัฐ
ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
- วิมล นาวารัตน์.(2559). การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล.สืบค้นเมื่อวันที่ 10
มีนาคม 2560,จาก <https://www.gotoknow.org/posts/417635>
- วรรดี ภู่งษ์. (2554).การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปฏิบัติงานขององค์การ
บริหารส่วนตำบล อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช. สารนิพนธ์
มหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- สถาบันดำรงราชานุภาพ. (2553) การกระจายอำนาจของกระทรวง ทบวง กรม ลงสู่
ภูมิภาคและท้องถิ่น. กรุงเทพฯ.(รายงาน การวิจัย).
- สรารุณี นิมราสี. (2557). ความพึงพอใจของครูต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
โรงเรียน วัดไพร่ฟ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหา บัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- อภิชาติ เอี่ยมตาล.(2557).การศึกษาสภาพการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พิษณุโลก เขต 2.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
- อุไรวรรณ แก้วบาง.(2556).การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของ
ผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู กลุ่มอำเภอชัยบุรี สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยปทุมธานี